

Pravidla pro dělení rozpočtu PŘF MU na ústavy (úvodní úvahy)

Michal Bulant, pro AS PŘF, jednání 20.11.2006

Tyto úvahy se týkají zejména dělení příspěvku na vzdělávací činnost (dále DV) a dotace na specifický výzkum (dále DT). Zároveň je ale třeba tuto část financování fakulty (cca 43% celkových výnosů fakulty) posuzovat v kontextu dělení rozpočtu z úrovně MŠMT a (zejména) MU.

Je už dostatečně známým faktem, že fakulta dostává dotační prostředky v závislosti na svých kvantifikovaných výkonech, převážně podle počtu aktivních studentů. Současná pravidla pro dělení rozpočtu fakulty na úrovni sekcí podle mého názoru poměrně dobře odrážejí přínos pracovišť, zároveň snad ale oceňují i kvalitativní složku výkonu pracovišť tak, aby se fakulta nestala pouze „učilištěm“. Domnívám se proto, že lze z větší části stávající pravidla přijmout jako východisko pro pravidla rozdělování dotačních výnosů na navrhované ústavy.

Významnou složkou, která zasahuje do „čistě“ výkonového způsobu rozdělování, je nutnost financování centrálních služeb poskytovaných RMU a děkanátem (a dalšími centrálními pracovišti) PŘF MU. Příspěvek na centrální náklady MU (nyní 36% dotačních, tj. 15% celkových příjmů fakulty) je odváděn pouze z dotačních prostředků (DV,DT), přitom je ale vypočítáván i s ohledem na účelové prostředky (zejména počty pracovníků a velikost obhospodařovaných ploch). Aby byla zachována rovnováha mezi ústavy financovanými převážně z dotace a ústavy financovanými převážně z účelových zdrojů, bude třeba adekvátní část příspěvku do centra připadající na pracoviště křížovým způsobem hradit z dotačních příjmů téhož pracoviště. Předpokládáme, že služby poskytované děkanátem budou hrazeny z režii z účelových zdrojů (v případě, že nejsou naplánovány v dostatečné výši, budou stejným způsobem uhrazeny z dotačních příjmů pracoviště). V případě režii plánovaných v dostatečné výši bude jejich odpovídající část (zejména část určená k úhradě nákladů na energie) v rozpočtu převedena na příslušné pracoviště.

Pozn: v rozpočtu na rok 2006 činily náklady na centrální služby PŘF (včetně 30% energií, doplatku na VZ kat. B) cca 83 mil. Kč, z nichž 52 mil. Kč je kryto z dotačních příjmů za výuku, 17 mil. Kč z režii z účelových zdrojů a 14 mil. Kč z mimorozpočtových příjmů.

Návrh dělení

Protože navrhované ústavy jsou obvykle jednotky menší než stávající sekce a méně vyvážené, pokud jde o poměr dotačních rozpočtovaných příjmů a ostatních výnosů, bude zřejmě nezbytné zohlednit tuto situaci některými změnami v rozpočtových pravidlech. Rovněž některé parametry, v současné době používané pro dělení rozpočtu (viz Příloha), budou na úrovni ústavů obtížně definovatelné.

Mezi uvažované změny patří:

- Výkon ve vzdělávací činnosti bude s výjimkou náběhového roku pravidel počítán za období 2 let (vyhlazování meziročních výkyvů a vlivů sudých a lichých let – např. předměty vyučované 1 za 2 roky, „velké“ přednášky, sdílené mezi 2 ústavy apod.).
- Vhodným způsobem bude garantována meziroční stabilita rozpočtu ústavu (= nepřipuštění významného poklesu dotačních příjmů s ohledem na situaci celé fakulty)
- Výkon ve vzdělávací činnosti:
 - (a) 30% - podle počtu studentů v oboru – rozdělení částky bude u oborů, na jejichž uskutečňování se podílí více ústavů, součástí dohody o uskutečňování studijního oboru, uzavřené mezi řediteli ústavů (odráží např. vyšší finanční náročností laboratorní výuky, zajišťované některým z ústavů, nerovnoměrný podíl ústavů na organizaci a administraci studia apod.)

(b) 70% - podle kreditů (s výjimkou snížení váhy z 80 na 70% stejně jako dosud)

- Kvalita ve vzdělávací činnosti: *žádné změny nejsou navrhovány.*
- Výkon ve výzkumu – tento parametr je v rámci rozpočtu používán pouze pro dělení dotace na specifický výzkum, přitom je v současné době převážně určen objemem výzkumných záměrů (včetně investičních prostředků), které ale souvisí s účelem dotace na specifický výzkum pouze okrajově. Navíc se na realizaci výzkumných záměrů podílejí obvykle pracovníci z více navrhovaných ústavů, proto je výpočet tohoto parametru administrativně náročný. I vzhledem k situaci, kdy fakulta je nucena dofinancovat 3 výzkumné záměry v kat. B z dotačních prostředků navrhuji zvážit nezapočítávání VZ do tohoto parametru (s vědomím toho, že i díky VZ dostáváme z DT částku o něco vyšší než v minulosti).
- Pokračování postupného přenášení nákladů na energie na jednotlivá pracoviště ve výši podle skutečné spotřeby (příp. dočasně odhaduté podle plochy pracoviště)

Příloha.

Stávající parametry používané pro dělení

A) výkon ve vzdělávací činnosti

- počet zapsaných kreditů odučených pracovištěm (vážených koeficientem náročnosti programu, v němž je student zapsán) – 80%
- počet studentů zapsaných do oborů – 10%
- počet studentů zapsaných do programů – 10%

B) kvalita vzdělávací činnosti

- počet prezenčních studentů Ph.D. -10%
- počet absolventů Ph.D. za 4 roky – 40%
- počet absolventů Mgr. za 3 roky – 50%

C) výkon ve výzkumu

- úspěšnost v získávání účelových zdrojů za 2 roky (INV:NINV s vahou 1:2)
- v roce 2005 rozpočítané VZ v poměru mzdových prostředků na jednotlivé sekce

Příspěvek na vzdělávací činnost

- dlouhodobě navyšovaný cca na úrovni inflace
- do roku 2004 závislý pouze na počtu studentů, od roku 2005 mírně i na počtu absolventů Bc., Mgr. a Ph.D. (na rok 2006 jde o 96 mil.Kč z celkových 1571 mil. Kč)
- PŘF: parametry A:B = 60:40

na úrovni MŠMT:

- ukazatel A - příspěvek na normativní (tj. okoefficientovaný po úpravách - půlroční studenti apod.) počet studentů v předchozím roce. Základní normativ v roce 2006 – 33 986 Kč.
- ukazatel B1 - příspěvek na nárůst počtu normativních studentů (nyní plně hrazený)
- ukazatel B2 - příspěvek na normativní počet absolventů (v rozpočtu 2006 šlo o 13 050 Kč, tj. např. za absolventa Ph.D. [+50%] Fyziky 54 810 Kč; v roce 2005 šlo o 6 825 Kč).

PřF (rozpočet na rok) v tis. Kč	ukazatel A+B1	ukazatel B2	počet normativních studentů	počet studentů
2006	231 105	18 425	6 800	3 198
2005	216 313	9 690	6 492	3 039
2004	210 047	0	6 367	2 975

Tabulka 1: Převezato z tabulek MŠMT

Dotace na specifický výzkum

- dotace na výzkum se zapojením studentů (výzkum spojený s výukou), na mnoha institucích využívané např. v interních grantech.
- dlouhodobě nenavyšovaná z úrovně MŠMT, mírné zvýšení dotace na úrovni PřF je způsobeno navýšením ukazatelů vstupujícím do rozdělování na úrovni MU
- parametry B:C=50:50